

85. výročie založenia a katedra svetelnej techniky MEI

prof. Pavol Horňák, DrSc., PROMETEUS

Už 85. výročie založenia Moskovského energetického inštitútu (MEI) bolo aj novým impulzom v budovaní a v zdokonaľovaní metód výučby katedry svetelnej techniky. Verím, že stručný prehľad jej rozsiahlej činnosti bude inšpiratívny aj pre naše vysoké školy.

Katedra svetelnej techniky, ktorá vznikla v roku 1932, patrí k najstarším pracoviskám Moskovského energetického inštitútu. Jej predchodcom bola špecializácia Svetelnej techniky, zriadená v roku 1928 na Moskovskej štátnej technickej univerzite Baumana, a špecializácia Elektrovákuová technika, existujúca od roku 1924 na Ruskej ekonomickej akadémii Plechanova. Do zakladajúcej generácie učiteľov svetelnej techniky patrili vynikajúci vedci Ruska. Z nich treba spomenúť prof. S. Vavilova (prednášal predmet technická optika a teória svetla), prof. S. Kravkova (prednášal predmet fyziológia videnia a hygiena osvetlenia), prof. A. Ivanova (prednášal predmet svetelné zdroje), prof. B. Fedorova (prednášal predmet Osvetľovacie zariadenia), ako aj prof. L. Sirotinského (prednášal predmet elektrické osvetlenie). Prvým vedúcim katedry svetelnej techniky sa stal prof. L. Belkind a bol ním až do roku 1948. Vedenie katedry po ňom prevzal prof. V. Meškov. V tejto dobe prednášal na katedre kvantovú fyziku významný vedec Valentin A. Fabrikant. V roku 1973 sa stal vedúcim katedry prof. M. Gutorov. V roku 1985 na jeho miesto nastúpil prof. A. Atajev. Od roku 2004 bol vedúcim katedry prof. A. Grigorjev. V roku 2014 vedenie katedry prevzal Ing. G. Boos, Ph.D., ktorý priniesol na katedru nový elán a náplň práce. Treba uviesť, že na tomto pracovisku po dlhé roky pôsobili, resp. pôsobia aj profesori M. Jepanešnikov, A. Matvejev, V. Trembač, G. Rochlin, V. Litvinov, S. Rešenov, V. Budak, docenti A. Griбанov, A. Batusov, P. Černousov, Valerij a Vladimír Petrovovi, G. Troickij, V. Ryčkov, N. Jelisejev, S. Lebedkova, V. Snetkov, G. Kamenskaja, N. Vasilčenko, N. Koščavcev, N. Ratner, A. Vaskovskij, V. Martynov, T. Jakušenkova a rad ďalších významných ruských svetelných technikov. V súčasnej dobe je katedra svetelnej techniky začlenená do Ústavu rádiotechniky a elektroniky Kotelnikova. V tejto organizačnej štruktúre fakulta elektroniky zostala nezmenená.

Obr. 1. Chrám Krista Spasiteľa v Moskve; najväčší pravoslávny kostol na svete (projekt a realizácia osvetlenia: firma SvetoServis, člen holdingovej spoločnosti BL GROUP)

Katedra svetelnej techniky MPEI (pozn.: štatút Technickej univerzity – TU, získal MEI v roku 1992; v roku 2010 bol MEI TU udelený štatút Národnej výskumnej univerzity – National Research University Moscow Power Engineering Institute, ďalej MPEI) vychováva absolventov v dvoch zameraniach, a to svetelná technika a zdroje svetla (titul bakalár – Bc.), teoretická a aplikovaná svetelná technika (titul inžinier – Ing., alebo titul magister – Mgr.) a kvantová a optická elektronika (titul bakalár – Bc.), opticko-elektronické prístroje a systémy (titul inžinier – Ing., alebo ti-

tul magister – Mgr.). V uvedenej štruktúre bakalárske štúdium trvá štyri roky, inžinierske štúdium päť a pol roka a magisterské štúdium šesť rokov. Absolventi prvej špecializácie sú pripravení pracovať v oblasti návrhu osvetľovacích zariadení, rozvoja moderných svetelných zdrojov, svietidiel a pod. Vznik druhej špecializácie bol diktovaný potrebou zabezpečiť technický personál pre optické podniky vojensko-priemyselného komplexu. Absolventi tejto špecializácie sú pripravení pracovať na vývoji a aplikácii opticko-elektronických prístrojov a systémov. Okrem toho má už svo-

Obr. 2. Tunel pod námestím J. Gagarina (projekt a realizácia osvetlenia: firma SvetoServis, člen holdingovej spoločnosti BL GROUP)

ju tradíciu príprava vysoko kvalifikovaných odborníkov v týchto zameraniach aj formou postgraduálneho a doktorandského štúdia. Štúdium na katedre svetelnej techniky absolvovalo viac ako 2500 poslucháčov a z nich vyše 100 cudzincov. Katedra pripravovala zahraničných študentov z Nemecka, Poľska, Československa, Maďarska, Bulharska, Juhoslávie, Egypta, Mongolska, Číny a ďalších krajín. V súčasnosti je zahraničných študentov menej. Prichádzajú hlavne z Turecka, Srbska, Mongolska, Vietnamu, Jordánska atď. Kandidátov doktorandskej hodnosti je na katedre každoročne desať až pätnásť.

V pedagogickej a vo vedeckovýskumnej činnosti Katedra svetelnej techniky MPEI úzko spolupracuje s Fakultou svetelnej techniky Mordovskej štátnej univerzity Ogareva v meste Saransk, Katedrou laserovej a svetelnej techniky Tomskej polytechnickej univerzity a Katedrou svetelnej techniky Petrohradskej štátnej univerzity kina a televízie. Živé styky Katedry svetelnej techniky MPEI sa v tomto období rozvinuli najmä s predstaviteľmi viacerých vysokých škôl a hospodárskej praxe štyroch

Ing. G. Boos, Ph.D. – vedúci Katedry svetelnej techniky MPEI a holdingovej spoločnosti BL GROUP; v rokoch 1996 až 2010 vykonával rôzne funkcie v štátnej správe (poslanec a podpredseda Štátnej dumy RF, minister vlády RF, guvernér Kaliningradskej oblasti); venuje sa okrem iného charitatívnej činnosti.

veľkých rozvíjajúcich sa krajín skupiny BRICS. Urýchľovanie uplatnenia vedeckých a technických poznatkov v národnom hospodárstve je jedným zo základných faktorov vytvárania podmienok na ďalšie zvyšovanie životnej úrovne a všestranný rozvoj človeka. Skracovanie cyklu výskum – vývoj – výroba – využitie sa priaznivo prejavilo v publikačnej činnosti mladých vedeckých pracovníkov katedry, ako aj rastom počtu zahraničných ciest. Dlhodobá, rozmanitá a intenzívna spo-

lupráca je o. i. s holdingovou spoločnosťou BL GROUP – s najväčším združením svetelnej techniky na trhu v Rusku. Táto spolupráca bola spočiatku založená na osobných kontaktoch učiteľov katedry svetelnej techniky s prezidentom holdingu Ing. G. Boosom, Ph.D., a s pracovníkmi jednotlivých organizácií holdingu. V roku 2014 došlo k personálnej previazanosti Katedry svetelnej techniky MPEI a holdingovej spoločnosti BL GROUP. V pedagogickom procese sa to odrazilo v príprave a tvorbe profilácie absolventov katedry, v umožňovaní exkurzií a odbornej praxe študentov, v zadávaní tém diplomových prác so zameraním na riešenie problémov holdingovej spoločnosti BL GROUP, ich vedením a oponovaním pracovníkmi hospodárskej praxe, účasťou pracovníkov praxe na postgraduálnych kurzoch ako poslucháčov, prednášateľov a oponentov a účasťou učiteľov katedry na cyklickej príprave pracovníkov z praxe.

Verím, že moja alma mater si aj v budúcnosti zachová svoje významné postavenie v oblasti svetelnej techniky doma i na medzinárodnom poli.

☒